

จากความปรารถนาของการก้าวในชีวิต “ตูน บอดี้สแลม” สู่การสื่อสารเพื่อแสวงหาตัวตน

From the Desire to Pace of Life, Toon Bodyslam,
to Communication to Create Identity

ทิพย์พฐ กฤษสุนทร

Tippatoo Kitsuntorn

ภาควิชานิเทศศาสตร์ คณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่ จังหวัดเชียงใหม่ 50300

Department of Communication Arts, Faculty of Management Sciences, ChiangMai Rajabhat University,

Chiang Mai 50300 Thailand

*Corresponding Author E-mail: tippatooonews@gmail.com

(Received: May 9, 2023; Revised: June 25, 2023; Accepted: June 28, 2023)

บทคัดย่อ

สำหรับบทความนี้ ผู้เขียนได้นำปรากฏการณ์ของการก้าวในชีวิต “ตูน บอดี้สแลม” มาทบทวนด้วยทฤษฎีความต้องการของมนุษย์ (Maslow) ร่วมกับแนวคิดอัตลักษณ์เพื่อฉายภาพให้เห็นการก่อร่างสร้างตัวตนจากอดีต ตั้งแต่เส้นทางการเป็นศิลปินจนจบจนจุดสูงสุดอย่างการวิ่งเพื่อระดมทุนใน “โครงการก้าวคนละก้าว” และต่อเนื่องมาถึงปัจจุบัน โดยเฉพาะอย่างยิ่งในยุคโลกาภิวัตน์ที่ผู้คนประสบกับวิกฤตอัตลักษณ์จากการวิเคราะห้การสื่อสารเพื่อแสวงหาตัวตนของ “ตูน บอดี้สแลม” พบว่า มีหลากหลายมิติและเปลี่ยนแปลงไปตามสถานการณ์ อันได้แก่ 1) ตัวตนที่ต้องการพื้นที่แสดงความสามารถทางดนตรี 2) ตัวตนของการเป็นศิลปินนักร้อง 3) ตัวตนของการเป็นนักกีฬา 4) ตัวตนที่ต้องการประกาศชัยชนะ และ 5) ตัวตนที่ต้องการสร้างให้สมบูรณ์ ทั้งนี้สอดคล้องกับลำดับขั้นความต้องการของมาสโลว์ Maslow ตั้งแต่ขั้นที่ 1 ความต้องการด้านกายภาพ ขั้นที่ 2 ความต้องการด้านความปลอดภัย ขั้นที่ 3 ความต้องการด้านความรัก ขั้นที่ 4 ความต้องการด้านการเคารพนับถือ และขั้นที่ 5 ความต้องการด้านการทำให้เป็นจริงด้วยตนเอง เพราะฉะนั้น

แม้ว่าคน ๆ หนึ่ง (ตูน บอดี้สแลม) จะมีตัวตนหลากหลายมิติก็ตาม แต่การที่เขาและเธอจะพลิกโฉมหน้าได้ออกมาสื่อสารกับคนอื่นนั้น ขึ้นอยู่กับผลประโยชน์ทางการเมือง เศรษฐกิจ สังคม และวัฒนธรรมที่บุคคลนั้นต้องต่อรองช่วงชิงให้ได้มาเช่นกัน

คำสำคัญ: ความต้องการของบุคคล ตูน บอดี้สแลม การสื่อสารเพื่อแสวงหาตัวตน

Abstract

In this article, the author takes the phenomenon of stepping into life, "Toon Bodyslam," to review Maslow's hierarchy of needs and the concept of identity. It is to project an image to show the formation of identity from the past, from the path of being an artist to the top, such as running to raise funds in "The Kao Kon La Kao Project." It continues to the present, especially in the era of globalization, where people face an identity crisis. From the analysis of communication to create the identity "Toon Bodyslam," it was found that many dimensions and changes depending on the situation, including 1) an identity that needs a space to show musical talent, 2) the identity of being a singer, 3) the identity of being an athlete, 4) the identity that wants to declare victory, and 5) the identity that wants to complete. This concept is consistent with Maslow's hierarchy of needs, which consists of stage 1 physiological needs, stage 2 Safety needs, stage 3 Love and belongingness needs, stage 4 Esteem needs, and stage 5 Self-actualization needs. Therefore, even if one person, Toon Bodyslam, has a multi-dimensional identity, how he will communicate with others depends on political, economic, social and culture that the person must negotiate to win as well.

Keywords: Personal Needs, Toon Bodyslam, Communication to Create Identity

...“เราอยากที่จะก้าวไปให้ถึงที่สุด เเท่าที่พลังของเรา...และทุก ๆ คนจะมี
เพื่อแสดงให้ทุกคนเห็นว่า...แค่ก้าวเล็ก ๆ จากทุกคน เมื่อรวมกันแล้ว...
มันจะสามารถกลายเป็น “ก้าวยาว ๆ” ขึ้นมาได้จริง ๆ”...

(ตูน บอดี้สแลม, Unlockmen Team, 2560)

หนึ่งประโยคที่กลั่นออกมาจากความรู้สึกของ “ตูน บอดี้สแลม หรือ อาทิวราห์ คงมาลัย” ที่ได้ลุกขึ้นมาเปิดโปงเจตการวิ้งระยะไกลในโครงการ “ก้าวคนละก้าวเพื่อโรงพยาบาลบางสะพาน” มาสู่ “ก้าวคนละก้าวเพื่อระดมทุนช่วยเหลือ 11 โรงพยาบาลทั่วประเทศ จากเบตง - แม่สาย” เพื่อซื้ออุปกรณ์ทางการแพทย์ที่ขาดแคลนจำเป็นหลายรายการ ได้กลายเป็นปรากฏการณ์ที่ทำให้คนไทยกล่าวขานและให้ความสนใจที่จะร่วมโครงการกันอย่างอุ้นหนาฝาค้าง ด้วยวาทกรรมของการบริจาคเพียงแค่คนละ 10 บาท พร้อมไปกับการลงมือวิ้งด้วยตัวเองของ “ตูน บอดี้สแลม” เพื่อสุขภาพ (คนอื่น)

จากโครงการ “ก้าวคนละก้าว” ในวันนั้นก้าวมาสู่ “มูลนิธิก้าวคนละก้าว” ในวันนี้ที่ยังสานต่อเจตนารมณ์ไม่เสื่อมคลาย และยังก้าวต่อไปด้วยพลังเล็ก ๆ อีกมากมาย อาทิ กองทุนเพื่อความเสมอภาคทางการศึกษา (กสศ.) เพื่อความต่อเนื่องทางการศึกษาของน้อง ๆ ที่ขาดแคลนในโครงการ “ก้าวเพื่อน้อง” หรือในช่วงยุคโควิด-19 ก็ได้หยุดนิ่งผุดกิจกรรมการวิ้งแบบเวอร์ชวลรัน “ก้าวต่อไปด้วยพลังเล็ก ๆ ภาคอีสาน ภาคใต้ ภาคเหนือ” หรือกิจกรรม “ตลาดใจให้น้อง” โลฟสดของศิลปินคาราให้คนไทยใจดีมาช่วยกันสนับสนุนเรื่องการศึกษาแก่น้อง ๆ ผู้ยากไร้ จนมาถึงกิจกรรมล่าสุดก้าวต่อไปด้วยพลังเล็ก ๆ ภาคตะวันออก (ในวันที่ 8-9 เมษายน 2566 ณ แหลมแท่น บางแสน จังหวัดชลบุรี) ที่มีการออกแบบกิจกรรมการวิ้งด้วยตัวเองผสมผสานกับการส่งพลัง แบบ “เวอร์ชวลรัน” เพื่อสะสมเหรียญที่ระลึก (เพชบุ๊คมูลนิธิก้าวคนละก้าว, 2566) รวมไปถึงกิจกรรมที่โน้ส อุดม แต่พานิชสานต่อตูน บอดี้สแลม ด้วยการชวนคนไทยส่งต่อน้ำใจเล็ก ๆ เพื่อการเปลี่ยนแปลงครั้งใหญ่ กับ “โครงการก้าวต่อไปด้วยพลังเล็ก ๆ ภาคเหนือ” เพื่อ 7 โรงพยาบาลภาคเหนือ (แนวหน้าบันเทิง, 2563)

การริเริ่มทำกิจกรรมดังกล่าว นอกจากจะสร้างความแปลกใหม่ในการทำเพื่อสังคม ถือเป็นปรากฏการณ์ที่เรียกว่า “การเคลื่อนไหวทางสังคมรูปแบบใหม่” (New Social Movement) ซึ่งเป็นกระบวนการทางสังคมที่ระดับ

ปัจเจกบุคคลได้รวมตัวกันในการเสริมพลัง ส่งเสียงความต้องการ และเคลื่อนไหวเพื่อสร้างความเปลี่ยนแปลงบางอย่างให้แก่สังคม อย่างการสะท้อนให้เห็นถึงโครงสร้างของรัฐ (โครงสร้างทางสังคม) ที่ไม่สามารถจัดสรรทรัพยากรเครื่องมือทางการแพทย์ได้อย่างทั่วถึง ขณะที่ยังแฝงเร้นให้เห็นร่องรอยในตัวของศิลปิน “ตูน บอดี้สแลม” (ปัจเจกบุคคล) ที่เสมือนบุคคลสาธารณะได้ขยายขยายออกมาจาก “ตัวตนเดิมที่แปลกตาไป” และที่ผ่านมาก็มีอาจปฏิเสธได้เลยว่า ความปรารถนาที่ต้องการจะสร้างตัวตนของ “ตูน บอดี้สแลม” สิ้นไหลอย่างเป็นพลวัตเหมือนกัน

ดังนั้น ในบทความนี้ผู้เขียนได้นำปรากฏการณ์และการทำกิจกรรมของ “ตูน บอดี้สแลม” มาทบทวนด้วยทฤษฎีความต้องการของมนุษย์ (Maslow’s Hierarchy of Needs) เพื่อฉายภาพการก่อร่างสร้างตัวตนของ “ตูน บอดี้สแลม” จากอดีตตั้งแต่เส้นทางการเป็นศิลปินจวบจนจุดสูงสุดอย่างการวิ่งเพื่อระดมทุนใน “โครงการก้าวคนละก้าว” และต่อเนื่องมาถึงปัจจุบันว่ามีการสื่อสารเพื่อสร้างตัวตนอย่างไร โดยใช้วิธีการวิเคราะห์จากการศึกษาเฉพาะกรณี (Case Study) คือ ศึกษาจากการใช้พื้นที่การสื่อสารของ “ตูน บอดี้สแลม” ตั้งแต่การประกวดในเวที Hot Wave Music Award การเป็นศิลปินนักร้องวงละอ่อน การเป็นศิลปินนักร้องวงบอดี้สแลม การเป็นนักกีฬา การเป็นนักวิ่งมาราธอนในโครงการก้าวคนละก้าว มาสู่การเป็นหัวหน้าครอบครัวและคุณพ่อของลูกชาย ผ่านการวิเคราะห์ด้วยบทจากข้อมูลและเรื่องราวของ “ตูน บอดี้สแลม” ที่ปรากฏในช่องทางสื่อโซเชียลมีเดีย รวมทั้งเนื้อหาจากบทเพลงของวงบอดี้สแลมร่วมด้วย

หากพิจารณาความสัมพันธ์ของปัจเจกบุคคลที่เชื่อมโยงกับสังคมแล้ว ผู้เขียนในฐานะอยู่ภายใต้ร่มของแนวคิดสำนักวัฒนธรรมศึกษา (Cultural Studies) เห็นว่า ความสัมพันธ์ดังกล่าวไม่ใช่ความสัมพันธ์แบบทางเดียวที่ฝ่ายหนึ่งต่างกำหนดอีกฝ่ายหนึ่งเท่านั้น แต่เป็นความสัมพันธ์แบบที่ทั้งสองฝ่ายต่างกำหนดซึ่งกันและกัน หรือที่เรียกว่า วิชาวิธี (Dialectic) ดังที่กาญจนา แก้วเทพ (2549) ได้เสนอแนวทางการศึกษาวัฒนธรรมในมุมมองการสื่อสารแบบ Structural ไว้ว่าปรากฏการณ์ของผู้คนไม่ได้เกิดในสุญญากาศ หากแต่เกิดมาจากการทำงานของสถาบันต่าง ๆ ดังนั้น รูปแบบ เนื้อหา และความหมายของผลผลิตทางวัฒนธรรมของบุคคลจะเป็นอย่างไร ก็ขึ้นอยู่กับพัฒนาการด้านโครงสร้างของสถาบันเหล่านี้ และความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลกับบริบทแวดล้อม (Context) นั้น ๆ ด้วย

ทำไม? ต้องเป็น “ตูนบอดี้สแลม”

ก่อนอื่นผู้เขียนได้สัมผัสกับปรากฏการณ์ของศิลปินดาราทะลุฟ้าไทยที่เริ่มหันมาเคลื่อนไหวทางสังคมรูปแบบใหม่” (New Social Movement) อย่างบทบาทการเป็นนักวิ่งมาราธอนเพื่อระดมทุนช่วยเหลือโรงพยาบาล อันสะท้อนให้เห็นการสร้างสรรค์กิจกรรมที่ไม่ใช่อาชีพและพื้นที่การสื่อสารที่ทำตามปกติวิสัยเท่านั้น แต่มีการใช้ภาพลักษณ์ของผู้มีผลงานประสบความสำเร็จ มีชื่อเสียงในแวดวงบันเทิงโดดเด่น และเป็นที่รู้จัก โดยยังคงรักษาสถานภาพและบทบาทความเป็นศิลปินดารามาไว้ ซึ่งคุณลักษณะเด่นของ “ตูน บอดี้สแลม” น่าจะเทียบเคียงกับการวิเคราะห์ให้เห็นความปรารถนาและความต้องการของมนุษย์ตามที่มาสโลว์ (Maslow) ได้ให้แนวทางไว้เพื่อนำไปสู่การแสวงหาตัวตน ก็คือ 1) การเป็นบุคคลที่มีชื่อเสียงหรือศิลปินดารามีมากกว่า 1 บทบาทหรือ 1 ตัวตน 2) เคยเคลื่อนไหวทางสังคมรูปแบบใหม่ 3) ได้รับการนำเสนอภาพในหลากหลายตัวตนจากสื่อมวลชนและสื่อออนไลน์ 4) มีการใช้สื่อเพื่อนำเสนอภาพลักษณ์ของตนเองในหลากหลายตัวตน 5) ได้รับการสนับสนุนจากผลิตภัณฑ์หรือสินค้าเพื่อสนับสนุนตัวตนนั้น ๆ

อย่างไรก็ดี ผู้เขียนเห็นว่าการแสวงหาตัวตนของ “ตูน บอดี้สแลม” มีคุณลักษณะเข้าข่ายเกณฑ์ดังกล่าว ตั้งแต่การเป็นศิลปินนักร้องวงละออน (ปี พ.ศ. 2540) มาสู่การเป็นศิลปิน นักร้อง นักแต่งเพลงวงบอดี้สแลม (ปี พ.ศ. 2545-ปัจจุบัน) การเป็นนักกีฬาเทเบิลเทนนิสระดับประเทศ (ปี พ.ศ. 2554-2557) ได้รับคัดเลือกเป็นตัวแทนผลิตภัณฑ์และสินค้าอย่างมากมาย อาทิ เครื่องดื่มชูกำลัง M150 เครื่องดื่ม 100 พลัส Pepsi มอเตอร์ไซด์ Yamaha Spark 135 รถกระบะมิตซูบิชิโทรตันและโตโยต้าไฮลักซ์ รีโว่ โครงการบ้านพักฯ ฯลฯ Bus & Truck (2564) จนถึงปัจจุบันที่มีบทบาทและตัวตนการเป็นนักวิ่งมาราธอนและยังวิ่งมาต่อเนื่องจนถึงปัจจุบัน (ปี พ.ศ. 2556-ปัจจุบัน) จนได้รับการคัดเลือกเป็นตัวแทนสินค้าผลิตภัณฑ์กีฬา Nike และการนำเสนอภาพลักษณ์ของการเคลื่อนไหวทางสังคมจากสื่อประเภทต่าง ๆ อีกด้านน่าจะสะท้อนให้เห็นความปรารถนาและความต้องการของบุคคล “ตูน บอดี้สแลม” แต่ละช่วงชีวิตในการสื่อสารเพื่อแสวงหาตัวตน รวมไปถึงการพลิกโฉมตัวตนให้เข้ากับความต้องการของสังคมไทยได้อย่างไร เพราะการสร้างอัตลักษณ์เป็นอำนาจในการกำหนดตัวตนของตัวเองขึ้นมา เพื่อเป็นวิธีการแสดงออกถึงการก่อตัว ตลอดจนการกำหนดตำแหน่งของตนเองและตำแหน่งทางสังคมขึ้นมาเองเพื่อ

สร้างความหมายว่า “เราเป็นใคร” “เราแตกต่างจากคนอื่นอย่างไร” และ “คนอื่นมองเราอย่างไร” สะท้อนเรื่องการสื่อสารตัวตนของ “ตูน บอดี้สแลม” ไปสู่คนอื่น ไปสู่สังคม และสามารถต่อรองกับสิ่งที่สังคมประกอบสร้างขึ้นด้วย

ตูน บอดี้สแลม = ผู้คนกับวิกฤติอัตลักษณ์ที่ต้องลื่นไหลท่ามกลางกระแสโลกาภิวัตน์

หากเอ่ยคำว่าอัตลักษณ์ (Identity) ของคนเรานั้น ไม่ได้เป็นสิ่งที่ติดตัวเรามาแต่กำเนิด หากแต่เป็นสิ่งที่ถูกประกอบสร้างขึ้นมาโดยสังคมในภายหลัง และการจะนิยามตัวตนว่าเราเป็นใครได้นั้น จะเป็นไปได้ก็ต่อเมื่อเราเข้าไปมีปฏิสัมพันธ์หรือสื่อสารกับบุคคลอื่น ๆ ที่กาญจนา แก้วเทพ (2557) เห็นว่า เป็นเรื่องราวของ “ฉัน” (I) และ “พวกเรา” (US) ในส่วนที่เกี่ยวข้องกับประสบการณ์ชีวิต อุดมการณ์ สำนึก กฎเกณฑ์ พิธีกรรม ฯลฯ ที่ทำให้แตกต่างไปจาก “คนอื่น ๆ” (Other) และ “พวกเขา” (Them) ในทำนองเดียวกันกาญจนา แก้วเทพ และ สมสุข หินวิมาน (2551) กล่าวว่า ด้านหนึ่งของอัตลักษณ์จึงเป็นปฏิสัมพันธ์ที่เรารู้ว่าเป็นพวกเดียวกับคนอื่น (Self-Ascription) และอีกด้านหนึ่งคนอื่นก็ต้องรู้สึกเช่นเดียวกับเราด้วย (Ascription by Others) ดังนั้น อัตลักษณ์จึงเป็นตัวกำหนดขอบเขตว่า เราเป็นใคร เราเหมือน/ต่างจากคนอื่นกับอย่างไร เราควรมีปฏิสัมพันธ์กับคนอื่น ๆ อย่างไร และคนอื่น ๆ ควรจะสานสัมพันธ์กับเราอย่างไร

นอกจากนี้อัตลักษณ์ หรือตัวตนของปัจเจกบุคคล นิยามได้ชัดเจนที่สุดด้วย “ความแตกต่าง” (Difference) นั่นคือการบอกว่าอะไรคือ “ไม่ใช่” อัตลักษณ์จึงอาจระบุได้ด้วยระบบการแยกชัดตรงข้าม โดยลักษณะของอัตลักษณ์คือ “ความเป็นปัจเจก” ที่เชื่อมต่อและสัมพันธ์กับสังคม (Social Aspect) สังคมกำหนดบทบาทหน้าที่ ระบบและคุณค่าที่ติดตัวมากับความ เป็นพ่อ ความ เป็นเพื่อน ความ เป็นสามีภรรยา ในมิตินี้อัตลักษณ์จึงเป็นเรื่องราวของการใช้สัญลักษณ์ด้วย เพราะการแสดงออกซึ่งความสัมพันธ์ต่าง ๆ ดังกล่าว กระทำผ่านระบบสัญลักษณ์หลากหลายแบบ อีกด้านหนึ่งอัตลักษณ์เกี่ยวข้องกับ “มิติภายใน” ของความเป็นตัวเราอย่างมาก ทั้งในด้านอารมณ์ ความรู้สึกนึกคิด เพราะมนุษย์ให้ความหมายหรือเปลี่ยนแปลงความหมายเกี่ยวกับตนเองในกระบวนการที่เขาสัมพันธ์กับโลก (Psychological and Subjective Aspect) และปริณิณผลของ Identity และ Subjectivity นี้จึงซ้อนทับอยู่ (Woodward, 1997)

อย่างไรก็ดี ผู้เขียนตั้งข้อสังเกตว่า ปรากฏการณ์ของ “ตูน บอดี้สแลม” นั้น คงมีอาจพิจารณาเฉพาะอัตลักษณ์ของบุคคลเพียงมิติเดียวได้ แต่จำเป็นต้องสนใจมิติความสัมพันธ์กับอัตลักษณ์ทางสังคมโดยเฉพาะในยุคโลกาภิวัตน์ เช่น “ตูน บอดี้สแลม” จะสร้างตัวตนและเรียนรู้ตัวตนของความแตกต่างจากคนอื่น ก็ต่อเมื่อวิ่งผ่านจังหวัดต่าง ๆ ขณะที่มิปฏิสัมพันธ์กับมีผู้คนมายื่นขอถ่ายรูป ถือป้ายให้กำลังใจ ร่วมวิ่งและร่วมบริจาค หรือการมีส่วนร่วมในกิจกรรมต่าง ๆ กับ “ตูน บอดี้สแลม” ของผู้คนในสังคมกับอัตลักษณ์ดังกล่าวนี้ด้วย ดังที่ Hall (1997) เห็นว่า ท่ามกลางความเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วและรุนแรงของโลกผ่านกระบวนการโลกาภิวัตน์ (Globalization) ทำให้ผู้คนเกิดวิกฤตอัตลักษณ์ กลับมาตั้งคำถามว่า เรากลายมาเป็นตัวเราในทุกวันนี้ได้อย่างไร ตัวตนของเราถูกผลิตขึ้นมาได้อย่างไร และสามารถระบุชี้ (Identity) ความเป็นเราได้อย่างไร

ผู้เขียนเห็นว่า กระบวนการหนึ่งที่ “ตูน บอดี้สแลม” ใช้แสวงหาเพื่อก่อรูป “ตัวตน” ขึ้นมาได้นั้น พิจารณาได้จากกิจกรรม รสนิยม และวิถีชีวิต รวมถึงการบริโภคสิ่งต่าง ๆ ในชีวิตประจำวัน เช่น การแต่งกายด้วยอุปกรณ์การวิ่งจากผลิตภัณฑ์กีฬา Nike การสร้างบุคลิกภาพอันหลากหลาย อาทิ ศิลปินนักร้องแบบร็อก นักร้องมาราธอน นักวิ่งมาราธอนเพื่อสุขภาพ (คนอื่น) หัวหน้าครอบครัว การเป็นพ่อของลูกชาย การเป็นสามีที่สมบูรณ์แบบของภรรยา การใช้เวลาร่วมไปกับครอบครัว ไปจนถึงรสนิยมและรูปแบบการใช้ชีวิตที่หลังจากภรรยาตั้งท้องและคลอดลูกชายได้ย้ายไปอยู่ที่จังหวัดภูเก็ตเพื่อหาสิ่งแวดล้อมที่ดีให้กับครอบครัว ฯลฯ

ขณะที่การแสวงหาตัวตนของ “ตูน บอดี้สแลม” สามารถวิเคราะห์ได้จากภูมิหลัง (Historical Background) ในการก่อร่างสร้างตัวตน และกระบวนการสะสมทุน (Accumulation) ดังประจักษ์พยานจากบทความของอาทิตยา ทรัพย์สินวิวัฒน์ (2565) ที่พบว่า ชื่อเสียงของบุคคลในแวดวงบันเทิงได้เอื้อต่อการขยายไปสู่พื้นที่การสื่อสารใหม่ได้ง่ายกว่าบุคคลทั่วไป จนกลายเป็นบุคคลต้นแบบ (ฮีโร่) ในสังคมไทย ด้วยการใช้กระบวนการสะสมทุน แลกเปลี่ยน ทุน ขยายทุน ตั้งแต่ภูมิหลังของ “ตูน บอดี้สแลม” ที่ได้รับการสนับสนุนจากครอบครัว ซึ่งมีการสะสมทุนวัฒนธรรมด้านแวดวงบันเทิงและทักษะในการเล่นกีฬาอย่างฟุตบอล สอดคล้องกับหลักฐานจากอินสตราแกรมของ “ตูน บอดี้สแลม” ที่ขึ้นรูปการลงหนังสือพิมพ์ของตนเองจากผลงานการเล่นฟุตบอลที่โดดเด่นในระดับการเป็นตัวแทนโรงเรียนสวนกุหลาบเข้าแข่งขัน (Artiwara Kongmalai (n.d.). ครั้งหนึ่ง...เคยลงหนังสือพิมพ์สยามกีฬา,

อ้างถึงใน Subsinwiat, R. T., 2021) การเข้าสู่แวดวงบันเทิงและสังคมทุนวัฒนธรรมในการเป็นนักร้อง นักดนตรี ประกอบกับทุนสังคมในแวดวงบันเทิงและทุนสัญลักษณ์จากชื่อเสียงของการเป็นนักร้อง นักดนตรี ในฐานะวงบอดี้สแลม รวมทั้งการได้รับรางวัลทางดนตรีจากเวทีการตัดสินต่าง ๆ และได้รับการนำเสนอผ่านสื่อมวลชนจนเป็นที่รู้จัก ผสมกับการเป็นดารานักวิ่งมาราธอนจากแรงจูงใจในการทำให้สุขภาพแข็งแรงจนนำไปสู่การวิ่งมาราธอนเพื่อช่วยเหลือสังคมจนเกิดภาพลักษณ์ดารานักวิ่งมาราธอน

ด้วยเหตุนี้ การแสวงหาตัวตนของ “ตูน บอดี้สแลม” ที่ได้จากภูมิหลัง (Historical Background) กับกระบวนการสั่งสมทุน (Accumulation) ที่สะท้อนจากผลการวิจัยของอาทิตยา ทรัพย์สินวิวัฒน์ (2565) นั้น กำลังแสดงให้เห็นวิธีการที่ปัจเจกบุคคลกำลังต่อสู้กับสถานะความเปลี่ยนแปลงของยุคโลกาภิวัตน์ภายใต้บริบททางสังคมวัฒนธรรมของโลกที่ซับซ้อน ด้วยการนำ “การวิ่งมาราธอน” มาเป็นสื่อ (Channel) ที่ทำเพื่อสาธารณะกุศล โดยการระดมทุนเพื่อช่วยเหลือสังคมพร้อมไปกับการทำหน้าที่หัวหน้าครอบครัวเพื่อดูแลภรรยาและลูกชาย จนกระทั่งก่อตั้งเป็นมูลนิธิ และได้ฉายาจากสื่อมวลชนว่า “ฮีโร่ บุคคลต้นแบบ บุคคลแห่งปี” รวมถึงรางวัลที่การันตีจากสถาบันต่าง ๆ ที่มอบให้จากการวิ่งมาราธอนเพื่อระดมทุนซื้ออุปกรณ์ทางการแพทย์ ซึ่งเป็นตัวตนที่เกิดขึ้นหลังจากการเข้าสู่แวดวงการวิ่งมาราธอน และนำไปสู่การแปลงตัวตนเป็นผลงานไปใช้ในแวดวงบันเทิง แวดวงการวิ่งมาราธอนและการออกกำลังกายมากขึ้น ได้แก่ พิธีเซนต์อร์สสินค้าอุปโภคบริโภค และผลิตภัณฑ์กีฬา ภาพยนตร์สารคดีเกี่ยวกับการวิ่งระดมทุนเพื่อซื้ออุปกรณ์ทางการแพทย์ ผลงานการให้สัมภาษณ์ผ่านรายการโทรทัศน์ สื่อสิ่งพิมพ์ และสื่อออนไลน์ที่เกี่ยวข้องกับการวิ่งมาราธอนและการออกกำลังกาย โดยปรากฏทั้งในสื่อบันเทิง สื่อกีฬา สื่อกิจกรรมพิเศษ (อีเวนต์) ที่เกี่ยวกับกีฬา ซึ่งเป็นการขยายตัวตนจากงานไปสู่ในรูปแบบของรายได้ต่อไป

ในทำนองเดียวกันกับข้อค้นพบจากงานวิจัยของนันท์นา สุรัสวดี (2551) ที่พบว่า กระบวนการสร้างตัวตนที่มีชื่อเสียงให้กับนักกีฬาชายและหญิงจะใช้เรื่องของการตกเป็นข่าว ความสามารถและฟอร์มในการเล่นกีฬา ผลงานอันดับโลก บุคลิกภาพหน้าตาดึงดูดใจและความชอบของนักข่าว รวมทั้งความนิยมทั้งในและต่างประเทศ ทั้งนี้สอดคล้องกับ Giddens (1991) ที่ได้อธิบายถึงคุณสมบัติของสื่อที่มีลักษณะเฉพาะแห่งการจัดระเบียบของเวลาและพื้นที่ให้มีอิสระต่อกัน และ

สามารถก้าวข้ามข้อจำกัดอุปสรรคระยะทางสำหรับการสร้างปฏิสัมพันธ์กับผู้อื่น นอกจากนี้สื่อยังเป็นช่องทางในการเสนอทางเลือกต่าง ๆ ในการใช้ชีวิตให้ปัจเจกบุคคลได้คัดสรรวิถีที่ดีที่สุดในการเผชิญความเสี่ยงของแต่ละบุคคล ฉะนั้นบทบาทของสื่อดังเช่นในกรณีนี้อาจไม่ได้มีเป็นเพียงการสะท้อน (Mirror) ความเป็นจริงแต่กลับเป็นการสร้าง (Form) ความจริงนั้นขึ้นให้เป็นที่ยอมรับ สื่อมันจึงมีกำลังอย่างมหาศาลในกระบวนการสร้างตัวตนของบุคคล โดยเฉพาะอย่างยิ่งบทบาทสื่อที่แฝงฝังอยู่ในกระบวนการทำงานของระบบผู้เชี่ยวชาญที่มีผลต่ออัตลักษณ์บุคคลภายใต้โครงสร้างของสังคมนามธรรม

ขณะที่การแสวงหาตัวตนของ “ตูน บอดี้สแลม” นอกจากจะทำให้เกิด 1) อัตลักษณ์ระดับปัจเจกบุคคล จากเป้าหมายเพื่อต้องการเปลี่ยนแปลงตัวเองไปในทางที่ดีขึ้น ทำให้เกิดความแข็งแรงทางด้านจิตใจและร่างกาย สร้างความเปลี่ยนแปลงตัวเองของบุคคลแล้ว ยังส่งผลต่อ 2) อัตลักษณ์ระดับกลุ่มและสังคม จากการเป็นผู้นำที่มีอิทธิพลทางด้านต่าง ๆ อันนำมาซึ่งการเป็นที่สนใจของสื่อมวลชนและสื่อต่าง ๆ กระจายไปให้รู้จักกว้างขวางมากยิ่งขึ้น ทั้งต่อตัวเองทางด้านอาชีพ ด้านครอบครัว จนไปสู่เคลื่อนไหวทางสังคมรูปแบบใหม่” (New Social Movement) ปลุกกระแสให้ประชาชนเกิดพฤติกรรมและความสนใจเกี่ยวกับสุขภาพเพื่อต้องการขับเคลื่อนและสร้างประโยชน์ต่อสังคมที่ติดต่อไป ดังที่ Giddens (1991) เสนอว่า การที่แต่ละคนจะต้องต่อสู้ต่อรองเพื่อสร้างตัวตนแบบเฉพาะของตัวเองและเพื่อเพิ่มอำนาจระดับปัจเจกบุคคล ผ่านการสร้างอัตลักษณ์เพื่อกำหนดบทบาทตัวตนและออกแบบอัตลักษณ์ให้ชัดเจนเหมาะสมและลงตัวมากขึ้นในสังคมสมัยใหม่ที่ก่อรูปขึ้นมาจากความเสี่ยงนานัปการ อีกทั้งยังสอดคล้องกับพิไลวรรณ ฉายแสง (2561) ที่สนใจศึกษาการสื่อสารเพื่อสร้างอัตลักษณ์เพชฌัญญ์ในพื้นที่การออกกกำลังกายมวยไทย พบว่า การสื่อสารและการสร้างอัตลักษณ์เป็นอำนาจของบุคคลที่สามารถสร้างความหมายให้กับตนเอง หรือทางสังคมขึ้น พื้นที่การออกกกำลังกายแบบมวยไทยจึงเป็นพื้นที่ที่ชนชั้นกลางใช้ในการทบทวน และสร้างความรู้ให้กลายเป็นทุน รวมไปถึงการบ่งบอกรสนิยมและจิตผ่านการใช้พื้นที่นี้ผลิตสารและสื่อสาร รวมทั้งตัวตนที่แตกต่างไปจากผู้หญิงชนชั้นอื่นและผู้ชายชนชั้นกลางในสังคมเพื่อให้รับรู้ เราเป็นใคร เราต่างจากผู้อื่นอย่างไร และสะท้อนการดำรงอยู่ของคนในสังคมที่มีความแตกต่างกันทางอัตลักษณ์

จากทฤษฎีลำดับขั้นความต้องการมนุษย์ของมาสโลว์สู่การแสวงหาตัวตนของ “ตูน บอดี้สแลม”

ในบทความนี้ผู้เขียนชวนวิวาทะปรากฏการณ์ของการก้าวในชีวิต “ตูน บอดี้สแลม” ด้วยทฤษฎีลำดับขั้นความต้องการของมนุษย์ 5 ระดับของมาสโลว์ (Maslow’s Hierarchy of Needs) ร่วมกับแนวคิดอัตลักษณ์ (Identity) เสมือนเป็นการนำทฤษฎีทางด้านพฤติกรรมศาสตร์มาผสมผสานกับแนวคิดเชิงวิพากษ์เพื่อใช้วิเคราะห์ความหมายจากปฏิบัติการทางสังคมที่สะท้อนให้เห็นการแสวงหาตัวตนของ “ตูน บอดี้สแลม” ด้วย

สำหรับแนวคิดอัตลักษณ์ (Identity) เป็นปริณิชนותที่เชื่อมต่อระหว่างความเป็นปัจเจก (Individual) กับโครงสร้างสังคม (Social Aspect) เนื่องจากปัจเจกและสังคมมีความสัมพันธ์กันตลอดเวลาไม่ทางใดก็ทางหนึ่ง อัตลักษณ์กับสังคมจึงเป็นเรื่องที่แยกกันไม่ออก (อภิญา เพ็ญพัสกุล, 2546) ดังนั้น การที่เราเลือกนิยามความหมายของตนเองและแสดงตนเองต่อบุคคลหรือสังคมว่าเราเป็นใครนั้น เป็นกระบวนการของการเลือกใช้และแสดงออก ซึ่งจะทำให้รู้ว่าเราเหมือนหรือแตกต่างจากคนอื่นอย่างไร โดยผ่านระบบของการใช้สัญลักษณ์ (Symbol) ซึ่งเป็นสิ่งที่ประกอบกันทั้งด้านอารมณ์ความรู้สึกภายในตัวเราและกระบวนการของโลกภายนอกที่เราเกี่ยวพัน เพราะมนุษย์เลือกใช้ความหมาย หรือเปลี่ยนแปลงความหมายที่เกี่ยวข้องกับตนเอง ทั้งในกระบวนการที่เขาสัมพันธ์กับโลกและในส่วนของตัวตนที่มันซ้อนทับกันอยู่ (สุกัญญา บุญแล, 2552)

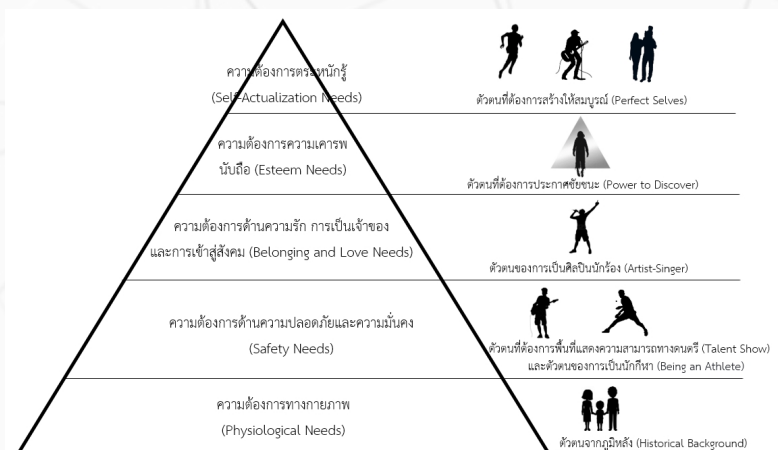
ส่วนทฤษฎีลำดับขั้นความต้องการของมนุษย์ 5 ระดับ (Maslow’s Hierarchy of Needs) ประกอบไปด้วยความต้องการต่อไปนี้ (Maslow, 1970)

1) ความต้องการทางกายภาพ (Physiological Needs) เป็นความต้องการขั้นพื้นฐานทางชีวภาพเพื่อความอยู่รอดของมนุษย์ที่จะขาดไม่ได้ หรือปัจจัย 4 ได้แก่ อาหาร เครื่องนุ่งห่ม ยารักษาโรค การพักผ่อน ที่อยู่อาศัย เพศ ฯลฯ ความต้องการเหล่านี้นั้นเกี่ยวกับการดำเนินชีวิตประจำวัน ทรบไตที่มนุษย์มีความหิวและความกระหาย เช่น เมื่อคนต้องการอาหารและน้ำเพื่อบำบัดความหิว การทำงานเพื่อให้มีรายได้มาใช้จ่ายในการซื้ออาหาร ไปหาหมอเพื่อหายามรักษา รู้สึกอ่อนเพลียต้องพักผ่อน ฯลฯ 2) ความต้องการด้านความปลอดภัย (Safety Needs) หรือความมั่นคงสามารถเติมเต็มได้โดยครอบครัวและสังคม เช่น ความมั่นคงทางอารมณ์

ทางการเงิน อิสรภาพจากความกลัว ความมั่นคงทางสังคม ทั้งทรัพย์สิน สุขภาพ และความเป็นอยู่ที่ดีเพื่อเป็นหลักประกันความมั่นคงในชีวิต 3) ความต้องการด้านความรัก การเป็นเจ้าของ และการเข้าสังคม (Belonging-Love and Social Needs) ได้แก่ ความห่วงใย มิตรภาพ ความสัมพันธ์ใกล้ชิด ความไว้วางใจ การยอมรับ การรับและการให้ความรัก หรือความผูกพันจากผู้อื่นในสังคม 4) ความต้องการความเคารพนับถือและความสำเร็จ รวมถึงคุณค่าในตนเอง (Esteem Needs) ทั้งความนับถือในตนเอง ตั้งแต่ศักดิ์ศรี เกียรติยศ ความสำเร็จ ความเชี่ยวชาญ ความเป็นอิสระ และความปรารถนาที่จะมีชื่อเสียง หรือความเคารพจากผู้อื่น และ 5) ความต้องการทำให้เป็นจริงในตนเอง หรือการตระหนักรู้ในตนเอง (Self-Actualization Needs) คือ ความต้องการแสดงศักยภาพภายในออกมาให้ปรากฏ หรือการรู้จักตนเองอย่างแท้จริงว่ามีความต้องการอะไร เช่น การค้นหาศักยภาพของตนเอง การทำกิจกรรมที่สร้างสรรค์และเป็นประโยชน์ต่อผู้อื่น ฯลฯ

จากข้อเสนอของ Maslow (1970) สรุปได้ว่า มนุษย์หรือบุคคลจะต้องตอบสนองความต้องการที่ขาดในระดับล่างก่อนที่จะก้าวหน้าเพื่อตอบสนองความต้องการการเติบโตในระดับที่สูงขึ้น เมื่อความต้องการที่ขาดหายไปได้รับความพึงพอใจ “มากหรือน้อย” มันก็จะหายไป และกิจกรรมของบุคคลจะกลายเป็นนิสัยที่นำไปสู่การตอบสนองความต้องการชุดต่อไปที่บุคคลยังไม่ได้ตอบสนอง สิ่งเหล่านี้กลายเป็นความต้องการที่โดดเด่นของบุคคล

จากปรากฏการณ์และกิจกรรมของการก้าวในชีวิตของ “ตูน บอดี้สแลม” ผู้เขียนได้ลองวิเคราะห์แบบย้อนรอยถอยหลังเพื่อไปดูความปรารถนาและความต้องการที่นำมาสู่การสื่อสารเพื่อแสวงหาตัวตน ซึ่งสามารถสรุปเป็นแผนภาพได้ดังนี้

ภาพที่ 1 ความปรารถนาและความต้องการที่นำมาสู่การแสวงหาตัวตนของ “ตูน บอดี้สแลม”

1. ลำดับขั้นความต้องการทางกายภาพ (Physiological Needs) ได้แก่ ความต้องการทางชีวภาพเพื่อความอยู่รอดของมนุษย์ ดังหลักฐานจากภูมิหลังของ “ตูน บอดี้สแลม” ที่ได้รับการสนับสนุนที่ดีจากครอบครัว จากคำสัมภาษณ์ที่ว่า “ตูนไม่ใช่เด็กดี เขาเป็นคนใจกว้างและมุ่งมั่น เมื่อเรียนและสอบเขาเอาจริงเอาจัง เพราะต้องการได้เกรดดี ๆ รวมไปถึงกิจกรรมด้านวิชาการ กีฬา ศิลปะ ก็ทำได้ค่อนข้างดีหมด” (สัมภาษณ์แม่ตูน, 2560, อ้างถึงใน Subsinwivat, R. T., 2021) ผู้เขียนเห็นว่า ความตั้งใจจริง ทั้งการเรียน กีฬา และศิลปะ กิจกรรมเหล่านี้ได้ก่อร่างสร้างตัวตนและกลายเป็นส่วนหนึ่งของอาชีพของเขา ประกอบกับการอยู่ในพื้นที่เพาะปลูกที่เป็นศิลปิน อย่างการเป็นหลานของยืนยง โอภากุล (แอ๊ด คาราบาว) และลูกพี่ลูกน้องของบงกช คงมาลัย (ต๊าก) นักแสดง การเลี้ยงดูของครอบครัวที่สมบูรณ์แบบเหมือนการหล่อหลอม “ตัวตนที่สนใจวิชาการ กีฬา และศิลปะ” ให้ “ตูน บอดี้สแลม” ได้ไม่ยากนัก

2. ลำดับขั้นความต้องการด้านความปลอดภัย (Safety Needs) เป็นความมั่นคงสามารถเติมเต็มได้โดยครอบครัวและสังคม เช่น ความมั่นคงทางอารมณ์ทางการเงิน อิสรภาพจากความกลัว ความมั่นคงทางสังคม ทั้งทรัพย์สิน สุขภาพ และความเป็นอยู่ที่ดี อย่างการที่ “ตูน บอดี้สแลม” หลุดออกจากหลุมดำความกลัวของตนเองมาสู่การประกวดเพื่อทำตามความฝันเป็นการแสวงหา “ตัวตนที่ต้องการ

พื้นที่แสดงความสามารถทางดนตรี” (Talent Show) ซึ่งเป็นความพยายามของบุคคล (ตูน บอดี้สแลม) ที่ต้องการใช้พื้นที่ของการประกวดในเวที “Hot Wave Music Award” (ในปี พ.ศ. 2539) ภายใต้ชื่อวง “ละอ่อน” ระดับมัธยมศึกษาจากโรงเรียนสวนกุหลาบวิทยาลัย เป็นบันไดในการเป็นศิลปิน และแสดงความสามารถทางดนตรี รวมทั้งสามารถชนะการประกวดในครั้งนั้น รวมทั้งต้องการเชื่อมต่อสายสัมพันธ์กับผู้อื่น ดังที่แสดงออกจากการสื่อสารผ่านเวทีการประกวดถึงบุคคลทั่วประเทศ และเฝ้ามองในการค้นหาศิลปิน รวมทั้ง “ตัวตนของการเป็นนักกีฬา” (Being an Athlete) โดยเข้าร่วมการแข่งขันรายการเทเบิลเทนนิสชิงชนะเลิศแห่งประเทศไทย (พ.ศ. 2554-2555) และในปี พ.ศ. 2557 ได้เข้าร่วมการแข่งขันกีฬาแห่งชาติ ครั้งที่ 42 ที่จังหวัดสุพรรณบุรี และเป็นตัวแทนนักกีฬากล่าวคำปฏิญาณตนในพิธีเปิด (วิกิพีเดีย สารานุกรมเสรี, 2566) ซึ่งเป็นจุดกำเนิดของการสร้างตัวตนมาสู่การเป็นนักกีฬาในปัจจุบัน ในทำนองเดียวกันกับงานวิจัยของณัชชา ตั้งตรงหลูทัย (2559) ที่วิเคราะห์เพลงร็อกของวงบอดี้สแลม พบว่า บทเพลงมีเนื้อหาเกี่ยวกับการดำเนินชีวิตหาคะเอนกประสงค์และปัญหาให้ต่อสู้ไม่ย่อท้อ เป็นไปตามลำดับความต้องการในด้านความปลอดภัย (Safety Needs) ในการจะช่วยป้องกันให้คนพ้นจากภัยอันตรายจากสิ่งรอบข้าง ความกลัวของมนุษย์เกิดขึ้นกับมนุษย์เป็นสิ่งที่ทำให้คนต้องพยายามคิดหาวิธีการต่าง ๆ มาใช้เพื่อป้องกันหรือลดทอนความหวาดกลัว

3. ลำดับขั้นความต้องการด้านความรัก การเป็นเจ้าของ และการเข้าสู่สังคม (Belonging Love and Social Needs) เฉกเช่นการเข้าสู่แวดวงบันเทิง มีความโดดเด่นในการเป็นนักร้อง นักดนตรี ประกอบกับการมีชื่อเสียงของการเป็นนักร้อง นักดนตรี ในฐานะวงบอดี้สแลม ก็คือ “ตัวตนของการเป็นศิลปินนักร้อง” (Artist-Singer)

3.1 ตัวตนของการเป็นศิลปินนักร้องนำวงละอ่อน ที่ได้เซ็นสัญญาทำเพลงกับค่ายมิวสิกบ็อกส์ (พ.ศ. 2540) ได้ทำวงดนตรีและออกเทปในนาม “วงละอ่อน” ชื่ออัลบั้ม “ละอ่อน” (2540) และ “เทพนิยานายเสนาะ” (2542) แนวเพลงมีลักษณะ “ป๊อปร็อก” เช่น “เพลงได้หรือเปล่า” ดังนั้น ตัวตนการเป็นศิลปินนักร้องวงละอ่อนจะมีลักษณะใส ๆ วัยรุ่นแบบป๊อปป๊อปปี้ เข้ากับช่วงวัยของ “ตูน บอดี้สแลม” ในช่วงนั้น (วิกิพีเดีย สารานุกรมเสรี 2540)

3.2 ตัวตนของการเป็นศิลปินนักร้องนำวงบอดี้สแลม ซึ่งเป็นวงดนตรีร็อก

สัญชาติไทย เพลงส่วนใหญ่ได้รับอิทธิพลมาจากดนตรีร็อกฝั่งอเมริกาในยุคต้น ค.ศ. 1990 ผสมผสานกับดนตรีแนวโปรเกรสซีฟร็อก ทำเพลงกับค่ายมิวสิกบักส์ (พ.ศ. 2545-2547) และค่ายจีเนเรเคอร์ตส์ (พ.ศ.2547-ปัจจุบัน) ในช่วงที่เป็นนักร้องนำวง บอดี้สแลม ได้มีแสงสว่างที่สลับไสวดังนี้

- อัลบั้มบอดี้สแลม (2545) และไครฟ์ (2546) ซึ่งมีแนวเพลงร็อกที่หนักหน่วงมากขึ้น โดยมีเพลงฮิตอย่าง “งมฉาย” และ “ย่ำ” และ “สักวันจะดีพอ” ต่อมาในชุดไครฟ์ เป็นอัลบั้มที่ประสบความสำเร็จเท่ากัน มีเพลงฮิตอย่าง “ปลายทาง” “ความเชื่อสัตย์” “ชีวิตที่ฉันเหลืออยู่” และ “หวนไห้” ดังนั้น การประกอบสร้างตัวตนของ “ตูน บอดี้สแลม” จะมีลักษณะเป็นร็อกดิบ ๆ ผสมผสานกับการออกหักหรือการแสดงออกด้านอารมณ์แบบสุดขีดตามแบบฉบับวัยรุ่นที่โตขึ้นและจริงจังกับความรัก แต่จะมีความรักแบบสุดโต่ง เช่น เนื้อหาเพลงงมฉายที่ว่า “จะรอแค่เธอถึงแม้ใครหาว่างมฉาย” ฯลฯ

- ส่วนอัลบั้มป๊อปปี้ (2548) และเซฟมายไลฟ์ (2550) ซึ่งมีแนวเพลงร็อกที่หนักหน่วงเช่นเดิม และเป็นชุดที่มีความประสบความสำเร็จอย่างสูง เช่นเพลง “คนที่ถูกรัก” “ความเชื่อ” “นาฬิกาตาย” “ยาพิษ” นอกจากการประกอบสร้างตัวตนแบบร็อกหนัก ๆ ออกหักตามแบบฉบับวัยรุ่น หรือมีความรักแบบสุดโต่งแล้ว ทว่าการก่อรูปตัวตนของ “ตูน บอดี้สแลม” เริ่มมองโลกและใช้ชีวิตอยู่บนพื้นฐานความจริงมากขึ้น อย่างเนื้อหาเพลงความเชื่อที่ว่า “ชีวิตมันต้องเดินตามหาความฝัน หลกลมคลุกคลานเท่าไร” ดังงานวิจัยของศรุตานนท์ ไรแสง (2557) ที่เห็นว่า เพลงของบอดี้สแลมได้สะท้อนความหมายของคุณค่าทางจริยธรรมของคำว่า ฉันทะ หมายถึง ความพอใจ ความมุ่งมั่นกับสิ่งที่มนุษย์ทุกคนเชื่อมั่นในความฝันที่ต้องกระทำให้สำเร็จ

- อัลบั้มคราม (2553) ที่เลื่อนออกในระหว่างมีการชุมนุมของ “แนวร่วมประชาธิปไตยต่อต้านเผด็จการแห่งชาติ พ.ศ. 2553” มีเพลงฮิตอย่าง “คราม” “คิดฮอด” “แสงสุดท้าย” “ทางกลับบ้าน” “ความรัก” สดักเกอร์” “เงา” “ปล่อย” และ “เปราะบาง” ในชุดนี้ “ตูน บอดี้สแลม” มีความพยายามที่จะสร้างตัวตนที่หลากหลาย ตั้งแต่ร็อกแบบหนัก ๆ ออกหักตามแบบฉบับวัยรุ่น เริ่มมีการมองโลกและใช้ชีวิตอยู่บนพื้นฐานความจริงมากขึ้น และยังเพิ่มเติมการเข้าใจปรัชญาเหมือนหลักธรรมคำสอนตามศาสนา ดังเช่นเนื้อหาเพลงครามที่ว่า “สัจธรรมหาความเหมือนใจมนุษย์” ซึ่งเป็นสัญลักษณ์ที่แสดงออกให้เห็นว่ามนุษย์ไม่ใช่มีแต่ “ขาวและดำ/ดีและ

เลว” แต่มีลักษณะ “เทา ๆ” ปะปนกันไป และยังมีการสร้างตัวตนแบบพื้นบ้าน (Local) หมอลำจากการร้องเพลง “คิดฮอด” กับศิริพร อำไพพงษ์ หรือสะท้อนให้เห็นผู้คนที่พลัดพรากจากบ้าน จากพ่อแม่ จากชนบทเข้ามาตามหาความฝันอย่าง “เพลงทางกลับบ้าน” หรือ “เปราะบาง” ที่สะท้อนวิถีชีวิตในเมืองกรุง รวมทั้งเริ่มมีการวิพากษ์วิจารณ์สังคมอย่างเพลง “สติ๊กเกอร์” ที่พูดถึงมิติทางเศรษฐกิจ ในเนื้อเพลงที่ว่า “เศรษฐกิจไม่ดี เงินต้องเก็บไว้ ทำได้เพียงแค่เอาสติ๊กเกอร์แปะท้ายรถไป...ให้มันเป็นสีชมพู”

ทั้งนี้สอดคล้องกับข้อค้นพบจากบทความวิจัยของจันทร์วรรณ ขนุนทอง และคณะ (2564) ที่พบว่า บทเพลงของบอดี้สแลมมีเนื้อหาเกี่ยวกับบุคคลที่ต่างคอยให้กำลังใจเพื่อก้าวผ่านอุปสรรคในการดำเนินชีวิต กำลังใจที่เกิดขึ้นเป็นการตอบสนองความเป็น “สัตว์สังคม” ดังความต้องการของมาสโลว์ในลำดับขั้น ความต้องการด้านความรัก การเป็นเจ้าของ และการเข้าสู่สังคม (Belonging Love and Social Needs) ที่มนุษย์ไม่อาจใช้ชีวิตอย่างโดดเดี่ยวตามลำพัง ต้องมีบุคคลเดินร่วมทางและคอยอยู่เคียงข้างเสมอ

- อัลบั้มต้ม-มะ-ชา-ติ (2557) เป็นภาษาสันสกฤตที่หมายถึงธรรมชาติ แนวเพลงมีลักษณะโฟเกรสซิฟร็อก เพลงที่ฮิตเช่นเพลง “เรือเล็กควรออกจากฝั่ง” “ปลื้มปิติ” “ชีวิตยังคงสวยงาม” “ต้ม-มะ-ชา-ติ” ดังนั้น ในชุดนี้ “ตูน บอดี้สแลม” มีความพยายามที่จะสร้างตัวตนที่หลากหลายและแตกต่าง เช่น ยังเป็นนักร้องร็อก แต่มีความเป็นอาร์ตมากขึ้น ยังมีการมองโลกและใช้ชีวิตอยู่บนพื้นฐานความจริง แต่เน้นความเข้าใจปรัชญาชีวิตจากธรรมชาติ และหลักธรรมคำสอนตามศาสนา เช่น เนื้อเพลงต้ม-มะ-ชา-ติ ที่ว่า “มันยังสั่งสอนหัวใจ ไว้...มันคือความจริงจากฟ้า” หรือเนื้อเพลงเรือเล็กควรออกจากฝั่งที่ว่า “จะออกไปเตะขอบฟ้า แต่เหมือนว่าโชคชะตาไม่เข้าใจ”

ซึ่งไม่ต่างจากงานวิจัยของณัชชา ตั้งตรงฤทัย (2559) ที่นำทฤษฎีของมาสโลว์ (Maslow) มาวิเคราะห์เพลงวงบอดี้สแลม พบว่า ในลำดับขั้นความต้องการด้านความรัก การเป็นเจ้าของ และการเข้าสู่สังคม (Belonging Love and Social Needs) เพลงวงบอดี้สแลมมีเนื้อหาการให้กำลังใจในการดำเนินชีวิตและด้านความรักมากที่สุด สามารถสร้างแรงผลักดันให้เผชิญกับความผิดหวัง ปัญหา และอุปสรรคจากปัจจัยต่าง ๆ เช่น ฐานะ การศึกษา หรือครอบครัว การให้กำลังใจผู้ที่ผิดหวังจากความรักเพื่อเป็นบทเรียนเรียนรู้ในข้อผิดพลาดเป็นประสบการณ์ในการดำเนินชีวิต

ต่อไป และสะท้อนให้เห็นสังคมปัจจุบันที่มีความวุ่นวาย การเตือนสติความเป็นจริงในใจของมนุษย์ไม่มีใครสามารถคาดเดาได้ แม้ตัวเราเองก็ไม่สามารถรู้ได้ว่าอนาคตเราจะคิดอะไร เพราะมนุษย์ต้องการกำลังใจในการดำเนินชีวิตและความรักเพื่อให้เกิดความพึงพอใจทางจิต ตั้งแต่ การได้รับความรักใคร่ชอบพอ การได้รับความสนุกสนาน เพลิดเพลิน การมีที่พึ่งทางใจ การมีคนสนใจ เอาใจใส่ และเอาอกเอาใจ

4. ลำดับขั้นความต้องการความเคารพนับถือ และความสำเร็จ รวมถึงคุณค่าในตนเอง (Esteem Needs) ทั้งความนับถือในตนเอง และความปรารถนาที่จะมีชื่อเสียงหรือความเคารพจากผู้อื่น อย่างการได้รับรางวัลทางดนตรีจากเวทีการตัดสินต่าง ๆ รวมไปถึงได้รับการนำเสนอผ่านสื่อมวลชนจนเป็นที่รู้จัก และการที่ “ตูน บอดี้สแลม” มีการออกกำลังกาย เข้าฟิตเนสเพื่อดูแลรูปร่างและเพื่อประกอบการทำงานควบคู่กันไป ก็คือการแสวงหา **“ตัวตนที่ต้องการประกาศชัยชนะ”** (Power to Discover) ตามที่มาสโลว์กล่าวว่า “ความต้องการของมนุษย์ที่สูงสุดจากขั้นลำดับบอรรถประโยชน์ ก็คือความต้องการการยกย่องเคารพนับถือจากผู้อื่น” ซึ่ง “ตูน บอดี้สแลม” ก็ได้สร้างตัวตนที่ต้องการประกาศชัยชนะ หรือการประสบความสำเร็จจากการเป็นศิลปินนักร้องอย่างสูงสุด นอกจากรางวัลจากเวทีต่าง ๆ ที่การันตีรวมทั้งเพลงในอัลบั้มขึ้นชาร์ตจากสถานีวิทยุแล้ว ยิ่งไปกว่านั้น การมีคอนเสิร์ตทั่วประเทศที่มีศิลปินไม่กี่คนนักที่ทำได้ นั่นก็คือ “ปรากฏการณ์ดัมมะชาติ” น่าจะเป็นตัวตนและเป็นอีกตัวชี้วัดของการประกาศชัยชนะและความสำเร็จ ดังข้อค้นพบจากงานวิจัยของธงชัย บุญนำสุขสกุล (2564) ที่ว่า บทเพลงวงดนตรีบอดี้สแลมมีคุณค่าในการให้แง่คิดและกำลังใจ และผู้ฟังเพลงเห็นว่าบทเพลงมีผลกระทบในการตอกย้ำและเสริมสร้างพฤติกรรมให้มั่นคง การช่วยยกระดับพฤติกรรมให้มีความชัดเจนมากยิ่งขึ้น การช่วยให้มีความคิดสร้างสรรค์ และการช่วยเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมเดิมสู่พฤติกรรมใหม่ได้ด้วย

5. ลำดับขั้นความต้องการทำให้เป็นจริงในตนเอง หรือการตระหนักรู้ในตนเอง (Self-Actualization Needs) เช่น การค้นหาศักยภาพของตนเอง หรือการทำกิจกรรมที่สร้างสรรค์และเป็นประโยชน์ต่อผู้อื่น เปรียบเสมือนการแสวงหา **“ตัวตนที่ต้องการสร้างให้สมบูรณ์”** (Perfect Selves) เป็นความพยายามสร้างสมดุลให้กับชีวิต โดยการค้นหาตัวตนที่ถูกสังคมและช่วงเวลางานที่พลัดพรากออกไป หากนำทฤษฎีลำดับขั้นความต้องการของมนุษย์ของมาสโลว์มาใช้วิเคราะห์ การแสวงหาตัวตนของ “ตูน บอดี้สแลม” ก็จะพบอยู่ 3 ลักษณะด้วยกันก็คือ

5.1 ตัวตนด้านการทำกิจกรรมเพื่อสังคม (ข้อมูลจากมูลนิธิก้าวคนละก้าว, 2566)

- โครงการก้าวคนละก้าวเพื่อโรงพยาบาลบางสะพาน (พ.ศ. 2559) เป็นการวิ่งระยะไกลเพื่อระดมทุนช่วยเหลือโรงพยาบาลบางสะพาน เริ่มต้นจากกรุงเทพมหานครสิ้นสุดที่โรงพยาบาลบางสะพาน จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ รวมเป็นระยะทาง 400 กิโลเมตร และสามารถระดมทุนจากคนไทยทั่วประเทศได้ถึง 85 ล้านบาท

- โครงการก้าวคนละก้าวเพื่อ 11 โรงพยาบาลทั่วประเทศ จากเบตง – แม่สาย (พ.ศ. 2560) เป็นการวิ่งระยะไกลเพื่อระดมทุนช่วยเหลือโรงพยาบาลทั่วประเทศ ซึ่งขาดแคลนอุปกรณ์ทางการแพทย์ที่จำเป็นหลายรายการ ซึ่งการกล้าที่จะก้าวของ “ตูน บอดี้สแลม” นี้ ไม่ใช่เพียงแค่ก้าวการวิ่งจากเบตงไปแม่สาย แต่การวิ่งของเขาเป็นส่วนหนึ่งเพื่อสุขภาพ (คนอื่น) โดยยอมแลกกับสุขภาพของตนเอง ซึ่งเป็นก้าวที่ยิ่งใหญ่ของการทำเพื่อคนจำนวนมาก ดังคำพูดของตูนที่ว่า

...“จากประสบการณ์ที่เราที่เคยได้ยิน เพื่อน ๆ หรือกลุ่มที่จัดวิ่งเพื่อการกุศล ส่วนใหญ่จะไม่ค่อยเหลื่อสตางค์ทำการกุศล เราก็เลยมองว่า ต้นทุนคือตัวเรา นี่แหละ วิ่งให้คนเห็น เห็นความสำคัญของการออกกำลัง จริง ๆ แล้วเราใช้การวิ่งเป็นเหมือนเครื่องมือที่จะทำให้ทุกคน ได้เห็นปัญหานี้ร่วมกันวิ่งเพื่อให้คนได้รับรู้ว่ามันก็ต้องต้องการความช่วยเหลือ วิ่งเพื่อให้คนอย่างเรามีโอกาสที่จะช่วยกันเงินหนึ่งบาทของแต่ละคน ล้านคนก็ล้านบาท สิบล้านคนก็สิบล้านบาท สี่ร้อยกิโลเมตรอาจจะฟังดูไกล แต่ถ้าเริ่มต้นก้าวเล็ก ๆ ที่ละก้าวสองก้าวไปเรื่อย ๆ ผมเชื่อว่ามันก็จะสำเร็จลงได้ ถ้าการวิ่งของผมครั้งนี้ได้เกิดประโยชน์ ทำให้ใครสักคนมีชีวิตที่ดีขึ้น ผมก็คิดว่ามันคุ้มค่ามากแล้ว ช่วยกัน รวมกัน ให้มันเป็นก้าวที่ยิ่งใหญ่ ก้าวยาว ๆ ลักก้าวหนึ่ง”... (“ก้าว” #ก้าวคนละก้าว | 10 วัน 400 กิโลเมตรไปกับตูน Bodyslam, 2559 อ้างถึงในณัฐภูมิ คชินทร์, 2561)

- การก่อตั้งมูลนิธิก้าวคนละก้าว (พ.ศ. 2562 - ปัจจุบัน) ผ่านกิจกรรมอาทิ กิจกรรมก้าวต่อไปด้วยพลังเล็ก ๆ (พ.ศ. 2562) เพื่อหารายได้สมทบทุนแก่โรงพยาบาลต่าง ๆ เริ่มต้นครั้งแรกที่ภาคอีสาน ซึ่งรายได้จากกิจกรรมถูกนำมามอบให้แก่โรงพยาบาลที่ร่วมโครงการทั้งหมด 8 โรงพยาบาล จำนวนเงิน 101,225,628.42 บาท (เพชบุ้กมูลนิธิก้าวคนละก้าว), กิจกรรมการทำกองทุนเพื่อความเสมอภาคทางการศึกษา (กสศ.) เพื่อความต่อเนื่องทางการศึกษาของน้อง ๆ ที่

ขาดแคลนใน โครงการ “ก้าวเพื่อน้อง” ทุนเรียนต่อในสายสามัญหรือสายอาชีพได้ตลอด 3 ปีการศึกษา โดยไม่มีค่าใช้จ่ายเพิ่มเติมและไม่ต้องขอใช้ทุน (พ.ศ. 2563)

- ระหว่างสถานการณ์โควิด-19 ปี (พ.ศ. 2563-2564) จัดกิจกรรมก้าวเพื่อน้องเพื่อสนับสนุนความต่อเนื่องทางการศึกษาแก่น้อง ๆ ผู้ยากไร้ ผ่านโปรเจกต์ “ตลาดใจให้น้อง” โลกทัศน์แสนบันเทิง พร้อมเรื่องเล่าประทับใจที่อยากให้คนไทยใจดีมาช่วยกันสนับสนุนเรื่องการศึกษาแก่น้อง ๆ ผู้ยากไร้ รวมทั้งการวิ่งเวอร์ชวลรันเพื่อสะสมเหรียญจากกิจกรรมก้าวต่อไปด้วยพลังเล็ก ๆ ภาคอีสาน ภาคใต้ ภาคเหนือ (20 ธันวาคม 2563) หรือการจัดกิจกรรมก้าวเพื่อน้อง เวอร์ชวลรัน โครงการก้าวเพื่อน้อง “109 คำขอพระคุณ” ต่อเนื่อง (พ.ศ. 2565) ส่งมอบอุปกรณ์ทางการแพทย์ เครื่องยังชีพ และความช่วยเหลือเพื่อการศึกษาให้แก่ องค์การ โรงพยาบาล โรงเรียน รวมถึง ชุมชนต่าง ๆ ที่ได้รับผลกระทบจากภาวะโควิด-19 ปี พ.ศ. 2563 - 2564 หรือไปร่วมกับโครงการอื่น ๆ เช่น โครงการเราต้องรอดของได้ ไดอาน่า จงจินตนาการ ฯลฯ

อย่างไรก็ดี การสื่อสารเพื่อแสวงหาตัวตนที่เกิดขึ้นระหว่างทางของการก้าวในชีวิต ทั้งจากการวิ่งและการทำกิจกรรมทางสังคมต่าง ๆ ของ “ตูน บอดี้สแลม” ตั้งแต่การสื่อสารกับกลุ่มคนในท้องถิ่นในเส้นทางของการวิ่ง หรือการใช้ความมีชื่อเสียงของ “ตูน บอดี้สแลม” และกลุ่มคนมีชื่อเสียงที่เข้าร่วมโครงการได้แสดงให้เห็นถึงความใกล้ชิดและความเป็นกันเอง รวมไปถึงการบริจาคที่สามารถตรวจสอบได้แบบ Real Time ทำให้เกิดความไว้วางใจ ก่อให้เกิดกระบวนการสร้างตัวตนของ “การเป็นผู้ขับเคลื่อนทางสังคม” และยังเข้าไปเสริมพลัง (Empower) ให้คนทั่วไปในสังคมวงกว้าง ประกอบกับการชนะใจตนเองในการวิ่งมาราธอนเป็นแรงผลักดันที่ทำให้เกิดการฝึกฝนและส่งผลให้การวิ่งมาราธอนมีพัฒนาการจนเกิดภาพลักษณ์ “ศิลปินดารานักวิ่งมาราธอน” จนนำไปสู่ “การวิ่งมาราธอนเพื่อช่วยเหลือสังคม”

5.2 การหวนกลับมาสร้างตัวตนของการเป็นศิลปิน (Return Artist-Singer) หลังจากเสร็จสิ้นภารกิจการวิ่งเพื่อระดมเงินไปซื้ออุปกรณ์ทางการแพทย์ให้กับโรงพยาบาลเมื่อปลายปี พ.ศ. 2560 “ตูน บอดี้สแลม” ได้หวนกลับมาสู่เส้นทางของการทำดนตรีอีกครั้ง ก็คือ

- อัลบั้มวิชาตัวเบา (2562) กับท่วงทำนองที่เรียบง่าย คละเคล้าไปด้วยเมโลดีสวยงาม ส่วนด้านเนื้อเพลงนั้นเป็นการนำหลักของธรรมะมาเรียบเรียง และใช้หลักคำสอนของพระพุทธศาสนามาสอดแทรกเป็นแกนหลักแฝงไปด้วยแง่คิด

คติสอนใจในเพลงเพื่อการสร้างตัวตนในแบบฉบับ “ตูน บอดี้สแลม” เช่นเดิม แต่เริ่มเข้าใจหลักคำสอนแล้วนำมาปรับใช้และสื่อออกมาในรูปแบบของเนื้อเพลง อย่างเนื้อเพลงที่ว่า “แบกเอาไว้ทุกสิ่ง ใจยังคงอ่อนล้า คำสัญญา คำหลอกลวง ที่แล้วมา ยังกอดเอาไว้แม้ไม่ช่วยอะไร ปล่อยวาง แล้วชีวิตจะเบาขึ้น” หรือ “หนักก็เพราะยังเก็บ เบื่อก็เพราะยังคิด มีทุกขใจ มีสุขใจ เดือนหัวใจ ต่างต้องพบเจอ” หรือในเพลงใครคือเราเป็นเพลงที่เกี่ยวกับธรรมชาติของมนุษย์ที่มักจะตั้งคำถามว่า เรามาจากไหน? เราคือใคร? การยึดมั่น..ถือมั่นในสิ่งที่มองไม่เห็น “It’s who we are from the stars ใครกำหนดไว้ให้เราต่างเชื่อดวงดาว , It’s who we are from the stars จะดีจะร้ายให้เราเลือกเองได้ไหม” (พต.โบก วังแก้ว, 2561) ซึ่งความหมายของเพลงเท่าที่ผู้เขียนสัมผัสได้ คือ การมองความทุกข์และสุขอย่างเข้าใจ เรียนรู้ที่จะปล่อยวางจากสิ่งต่าง ๆ ที่พบเจอในชีวิต

- อัลบั้มที่ 8 (2565) ที่ปล่อย Single เพลงวันสิ้นปี ที่ยังคงนำหลักคำสอนของพระพุทธศาสนามาใช้ในการสร้างตัวตนเช่นเดิม แต่เพิ่มเติมให้เห็นการมองชีวิตที่ลึกซึ้งมากขึ้น อย่างตัวตนของการเป็นศิลปิน “ตูน บอดี้สแลม” ที่ประสบความสำเร็จมีแฟนเพลงชื่นชม หลงรัก แต่ก็ต้องยอมรับว่ามันไม่จีรังยั่งยืน ต้องอยู่บนความมีสติ อย่างการเล่าเรื่องใน MV ที่เลือกนารถไถถึงมานำเสนออาจเปรียบได้กับอัมมจรรย์สนามราชขมิ้นคลาภิเษสถานที่มีทั้งผู้คนและวันที่ว่างเปล่า หรือหากจะสื่อถึงชีวิตมนุษย์ก็มีทั้งขึ้นมีทั้งลง มีหลัก มีสวยงาม ถ้าถึงจุดสูงสุดก็จะได้แตะมือกับผู้คนมากมาย สื่อถึงการได้รับความรัก ขณะเดียวกันสายตาที่ทุกคนมองเข้ามา หรือส่งแรงเชียร์ก็คือการตั้งความหวังของคนดูใจว่าอยากจะเห็นความตื่นเต้น เร้าใจ และไม่ผิดหวัง แต่ก็มีจุดที่ไม่เป็นอย่างฝันได้เช่นกัน (พิทักษ์ จันทรผลงาม, 2565) ผู้เขียนเห็นว่าเป็นการสะท้อนความคิดอันเป็นสัจธรรมทางพระพุทธศาสนาที่ว่า “ชีวิตคนเป็นวงเวียนมีเกิด มีแก่ มีเจ็บ และมีตาย” เป็นของธรรมดา (Life Cycle) ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของศรุตานนท์ โรแสง (2557) ที่พบว่า เนื้อเพลงของศิลปินวงบอดี้สแลมมีทั้งความรักแบบสมหวังที่สะท้อนหลักคำสอนของพระพุทธศาสนาแห่งการศรัทธาความดีและความเชื่อบนพื้นฐานแห่งอริยสัจ 4 ส่วนความรักแบบบอกหักได้สะท้อนให้พิจารณาทุกข์และต้องรักตัวเองให้เป็น ผีรักตัวเองก่อนผู้อื่น รวมทั้งการเดินทางสายกลางไม่โจมตีและไม่กล่าวร้ายตัวบุคคลใดบุคคลหนึ่ง

- การแสดงคอนเสิร์ตของบอดี้สแลม (Bodyslam) นอกจากการนำหลักคำสอนของพระพุทธศาสนามาเป็นคติสอนใจในเนื้อหาเพลงแล้วการนำมาใช้

ในการปฏิบัติตนให้เห็นอย่างแท้จริงก็เป็นสิ่งที่ “ตูน บอดี้สแลม” นำมาสร้างตัวตนด้วยการผสมผสานความหมายของ “การเป็นศิลปินนักร้องร็อก” กับ “การเป็นนักจิตสาธารณะช่วยเหลือสังคม” และ “ผู้ขับเคลื่อนสังคมแบบใหม่” อย่างการแสดงคอนเสิร์ต Bodyslam The B Side Sessions บันทึกการแสดงดนตรีครั้งพิเศษของวงบอดี้สแลม ณ มหาวิทยาลัยราชภัฏภูเก็ต (30 สิงหาคม 2565) ร่วมกับน้อง ๆ นักศึกษา, การแสดงคอนเสิร์ต "Bodyslam พุดใจ The B Side Concert (1-2 เมษายน 2566), การคอนเสิร์ต “Bodyslam x The Icon Evolution 2022” รายได้จากการจำหน่ายบัตร โดยไม่หักค่าใช้จ่าย และการขายของที่ระลึก จะถูกนำสมทบ “ทุนก้าวเพื่อน้องปีที 3” เด็ก ๆ ที่ได้รับทุน เมื่อจบชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 จะสามารถศึกษาต่อ ในชั้นมัธยมปลาย หรือสายอาชีพตามความถนัด จนจบการศึกษา (มูลนิธิก้าวคนละก้าว, 2566)

อย่างไรก็ดี กิจกรรมที่ “ตูน บอดี้สแลม” ได้รังสรรค์ขึ้นมานั้น กลายเป็นการเคลื่อนไหวทางสังคมรูปแบบใหม่ (New Social Movement) ที่ได้นำกิจกรรม ทั้งการวิ่งเพื่อการกุศลและการแสดงคอนเสิร์ตเข้ามาส่วนในการขับเคลื่อน นำมาสู่การก่อร่างเพื่อสร้างตัวตน “ความเป็นศิลปินนักร้องที่มีจิตสาธารณะ” ได้อย่างไม่ยากนัก

5.3 การเป็นคูชีวิต หัวหน้าครอบครัว และบทบาทการเป็นพ่อ ขณะที่ในหัวข้อที่ผ่านจะเป็นการสร้างตัวตนเพื่อสังคม แต่ “ตูน บอดี้สแลม” ก็มีตัวตนที่ต้องการสร้างให้สมบูรณ์เพื่อตัวเองและครอบครัว ซึ่งเป็นความพยายามสร้างสมดุลให้กับชีวิตจากการแต่งงานและการมีบุตรก็สามารถเติมเต็มตัวตนในส่วนนี้ได้

ดังที่ Maslow (1970) กล่าวว่า ความต้องการของมนุษย์ถูกจัดในรูปแบบของลำดับขั้น โดยมีความต้องการ “ทางกายภาพ” (การอยู่รอด) อยู่ด้านล่าง และความต้องการ “การทำให้เป็นจริงในตนเอง” เชิงสร้างสรรค์และเชิงสติปัญญาอยู่ด้านบนสุด และเสนอเพิ่มเติมว่า ความต้องการของมนุษย์สามารถแบ่งออกได้เป็นสองมิติคือ มิติความต้องการที่บกพร่อง (Deficiency Needs-D-needs) คือความต้องการสี่ลำดับแรก (ความต้องการทางกายภาพ ความปลอดภัยและความมั่นคง ความรักและความเป็นเจ้าของ และความเคารพ) ส่วนมิติความต้องการการเติบโต (Being Needs or Growth Needs-B-needs) คือความต้องการด้านการบรรลุความหมายภายใน หรือความสมบูรณ์ของชีวิต (Self-Actualization) ดังการเปรียบเทียบของ

Maslow (1970) ที่ว่า “เมื่อบุคคลมีชนมปั๋งมากมายและเมื่อท้องของเขาอ้อมอยู่เสมอแล้ว (ความต้องการที่บกพร่อง D-needs) ความต้องการอื่น ๆ (ความต้องการการเติบโต B-needs) ที่สูงกว่าจะเกิดขึ้นทันที” สะท้อนให้เห็นความปรารถนาของบุคคลจากความต้องการทางจิตวิทยา และไม่ได้เกิดจากการขาดบางสิ่งบางอย่าง แต่มาจากความปรารถนาที่จะเติบโตและตระหนักถึงศักยภาพสูงสุดของตนเองที่เรียกว่า “การทำให้เป็นจริงด้วยตนเอง” (Self-Actualization)

ทั้งนี้สอดคล้องกับข้อค้นพบงานวิจัยของประภัสสร วัฒนา (2560) ที่พบว่า นวนิยายเรื่อง “วันหนึ่งในชีวิตของอิวาน เคนนิโซวิช” มีเนื้อหาแสดงให้เห็นว่าตัวละครมีความต้องการตามทฤษฎีของมาสโลว์ ตั้งแต่ความต้องการด้านร่างกายที่ตัวละครเป็นนักโทษถูกจำกัดเรื่องการบริโภคอาหาร ทำให้พวกเขาต้องการจะได้รับการตอบสนองด้านอาหาร หรือในฤดูหนาวตัวละครโหยหาความต้องการได้รับความอบอุ่น รวมทั้งการต้องการรักและความภาคภูมิใจในตนเองจากการทำงานที่ได้ใช้ความสามารถอย่างเต็มกำลัง แม้เกียรติยศชื่อเสียงจะไม่มีก็ตาม ซึ่งสามารถวิเคราะห์ได้ว่ามนุษย์จะเติมเต็มมิติความต้องการที่บกพร่อง (Deficiency Needs-D-Needs) ให้ตนเองเสียก่อน ส่วนมิติความต้องการการเติบโต (Being Needs or Growth Needs-B-Needs) จะตามมาในภายหลัง

ซึ่งผู้เขียนเห็นว่า การที่ “ตูน บอดี้สแลม” ได้ถูกเติมเต็มความปรารถนาและความต้องการขั้นพื้นฐานของตนเองอย่างเต็มที่ ตั้งแต่การเลี้ยงดูและได้รับการสนับสนุนจากครอบครัวที่ดี การตามหาฝันเป็นศิลปินในช่วงเป็นนักเรียนระดับมัธยมศึกษา จบจนการประสบความสำเร็จทางด้านการศึกษาและได้เข้าทำงานเป็นพนักงานต้อนรับบนสายการบินกัมพูชาแอร์ไลน์ สำหรับ “ตูน บอดี้สแลม” แล้วไม่ได้หยุดเพียงแค่การประกอบอาชีพเพื่อเลี้ยงดูตัวเองและครอบครัว หรือมิติความต้องการที่บกพร่อง (Deficiency Needs-D-Needs) เท่านั้น แต่ทว่าสิ่งที่เขาปรารถนาเพิ่มเติมก็คือ การทำตามความฝันของตนเองให้ประสบความสำเร็จ ซึ่งเป็นมิติความต้องการการเติบโต (Being Needs or Growth Needs-B-Needs) คือความต้องการด้านการบรรลุความหมายภายใน หรือความสมบูรณ์ของชีวิต (Self-Actualization) นั่นเอง อย่างไรก็ดี การตระหนักรู้ในตนเองจากเหตุการณ์สำคัญส่วนบุคคลเปรียบเสมือนเป็นการสร้างตัวตนและการประสบความสำเร็จสูงสุดในชีวิต (Self-Actualization Needs) ซึ่งอาจหมายถึงการที่บุคคลใดได้รับการยกย่องว่าเป็นบุคคลพิเศษ และเป็นความต้องการที่เกิดจากความสามารถทำทุกสิ่งทุกอย่าง

ได้สำเร็จ ถือเป็นกระบวนการก่อรูปที่ต้องการสร้างตัวตนให้สมบูรณ์ที่บุคคลคนหนึ่ง
พึงจะทำได้

ดังนั้น ปฏิบัติการของ “ตูน บอดี้สแลม” เป็นการสื่อสารเพื่อแสวงหาตัวตน
เมื่อความปรารถนาในแต่ลำดับของบุคคลได้รับการตอบสนองแล้ว การตระหนักรู้ใน
ตนเองแบบเห็นอกเห็นใจจะพัฒนาบุคคลให้ใช้ชีวิตด้วยตัวเอง ผ่านความรับผิดชอบ
ในระดับที่มากขึ้น จากชุดค่านิยมที่มีเหตุผลเพื่อเป็นแนวทางในการเลือก อีกทั้งบุคคล
ดังกล่าวก็จะเริ่มเปลี่ยนแปลงสังคมที่พวกเขาอาศัยอยู่อย่างจริงจัง ตามข้อเสนอ
ของ Maslow (1970) ที่ว่า “ความปรารถนาที่จะบรรลุทุกสิ่งที่สามารถทำได้
และเพื่อเป็นทุกสิ่งที่สามารถเป็นได้ บุคคลจะรับรู้หรือให้ความสำคัญกับความ
ต้องการนี้เป็นพิเศษ” เปรียบเช่นความปรารถนาและความต้องการในลำดับขั้นที่ 5 ที่
“ตูน บอดี้สแลม” ปรารถนาตัวตนที่ต้องการสร้างให้สมบูรณ์ (Perfect Selves)
อันได้แก่ ตัวตนด้านการทำกิจกรรมเพื่อสังคม การหวนกลับมาสร้างตัวตนของ
การเป็นศิลปิน และตัวตนของการเป็นคู่ชีวิต หัวหน้าครอบครัว และบทบาท
การเป็นพ่อในอุดมคติ (ดูเพิ่มเติมในแผนภาพที่ 1) อย่างไรก็ตาม ความปรารถนาและ
ความต้องการของบุคคลไม่ใช่ทุกคนที่จะย้ายผ่านลำดับขั้นในลักษณะทิศทางเดียว
แต่อาจย้ายไปมาระหว่างความต้องการประเภทต่าง ๆ

จากการวิเคราะห์ตัวตนของ “ตูน บอดี้สแลม” ทำให้เห็นว่าการแสวงหา
ตัวตนและการก่อรูปนั้น มีความสลับซับซ้อนเปลี่ยนแปลงไปตามบริบทหรือสถานการณ์
อย่างมีพลวัต แม้จะอยู่ในอัตลักษณ์ของการเป็นศิลปินนักร้องร็อกก็ตาม ทั้งนี้
สอดคล้องกับนิติ ภาวครพันธุ์ (2541) (อ้างถึงใน กาญจนา แก้วเทพ และสมสุข
หินวิมาน, 2551) กล่าวไว้ในบทความเรื่อง “บางครั้งเป็นคนไทย บางครั้งก็ไม่ใช่
อัตลักษณ์แห่งตัวตนที่ผันแปรได้” ว่า อัตลักษณ์มีคุณลักษณะสำคัญสองประการ
คือ อัตลักษณ์มีหลากหลายมิติ และมีพลวัตหรือความสลับซับซ้อนเปลี่ยนแปลงไปตาม
สถานการณ์

แม้ว่าอัตลักษณ์จะมีลักษณะสลับซับซ้อน เปลี่ยนแปลงและทับซ้อนในตัว
แต่การแสดงอัตลักษณ์ต้องการพื้นที่ทางสังคม (Space) หรือเครื่องหมาย (Marker)
ทั้งในเชิงรูปธรรมและสัญลักษณ์ (พัฒนา กิตติอาษา, 2546) ซึ่งหากมองในแง่
การสื่อสาร ก็อาจกล่าวได้ว่าพื้นที่ดังกล่าว เป็นเวทีการสื่อสารซึ่งใช้เป็นพื้นที่ใน
การสร้างอัตลักษณ์นั่นเอง ในส่วนของสัญลักษณ์ที่เลือกหยิบมาใช้ในการนิยาม
ตนเองนั้น เกิดขึ้นได้โดยผ่านกระบวนการสร้างภาพตัวแทน (Representation) เพราะ

การแสดงออกซึ่งความสัมพันธ์ต่าง ๆ จะกระทำโดยผ่านระบบสัญลักษณ์ที่หลากหลายรูปแบบ ดังแนวเพลงและการก่อตัวมาเป็นภาพลักษณ์ของ “ตูน บอดี้สแลม” ตั้งแต่ตอนเป็นนักร้องก็จะมีการแสดงออกหลากหลายลักษณะ อาทิ การเป็นนักร้องแนวป๊อบ (วงละอ่อน) ก้าวเข้ามาสู่การเป็นศิลปินแนวร็อก (วงบอดี้สแลม) รูปร่างผอม มีรอยสัก มาสู่รูปร่างที่มีซิกแพค (Six Pack) การเป็นนักวิ่งเพื่อสุขภาพ (คนอื่น) จนกระทั่งเปลี่ยนภาพมาเป็นศิลปินแนวร็อก (ที่เป็นผู้ใหญ่เข้าใจสัจธรรม) หรือการเป็นศิลปินแนวร็อก ฟูลูกอ่อน ฯลฯ การสร้างความหมายจากการปฏิบัติการทางสังคม จากอดีตจนถึงปัจจุบันของ “ตูน บอดี้สแลม” จึงมิได้เป็นเพียงแค่สื่อบุคคลหรือบุคคลที่มีชื่อเสียงในการสื่อสารข้อมูลต่าง ๆ เท่านั้น แต่ยังเป็น “สัญลักษณ์” อย่างหนึ่งเพื่อสื่อสารอัตลักษณ์ของตนเองเพื่อบอกว่า “เราเป็นใคร” เราเหมือนหรือแตกต่างจากคนอื่นอย่างไร” ซึ่งสัญลักษณ์เหล่านั้นได้สะท้อนความหมายตัวตนของ “ตูน บอดี้สแลม” ที่มีต่อตัวตนของตนเอง

ในทำนองเดียวกันก็ยังสะท้อนให้เห็นการสื่อสารเพื่อแสวงหาตัวตนของ “ตูน บอดี้สแลม” นั้น มีหลากหลายมิติและสิ้นไหลเปลี่ยนแปลงไปตามสถานการณ์ ตั้งแต่ตัวตนที่ต้องการพื้นที่แสดงความสามารถทางดนตรี ตัวตนของการเป็นศิลปิน นักร้อง ตัวตนของการเป็นนักกีฬา ตัวตนที่ต้องการประกาศชัยชนะ และตัวตนที่ต้องการสร้างให้สมบูรณ์ เพราะฉะนั้น แม้ว่าคน ๆ หนึ่ง (ตูน บอดี้สแลม) จะมีตัวตนหลากหลายมิติ แต่การที่เขาและเธอ (ตูน บอดี้สแลม) จะพลิกโฉมหน้าได้ออกมาสื่อสารเพื่อแสวงหาตัวตนกับคนอื่นนั้น ขึ้นอยู่กับผลประโยชน์ทางการเมือง เศรษฐกิจ สังคม และวัฒนธรรมที่บุคคลนั้น (ตูน บอดี้สแลม) ต้องต่อรองช่วงชิงมาให้ได้เช่นกัน

รายการอ้างอิง

- กาญจนา แก้วเทพ. (2549). *ศาสตร์แห่งสื่อและวัฒนธรรมศึกษา* (พิมพ์ครั้งที่ 2). กรุงเทพฯ: เอดิชั่นเพรสโปรดักส์.
- กาญจนา แก้วเทพ. (2557). *ศาสตร์แห่งสื่อและวัฒนธรรมศึกษา* (พิมพ์ครั้งที่ 3). กรุงเทพฯ: เอดิชั่นเพรสโปรดักส์.
- กาญจนา แก้วเทพ และสมสุข หินวิมาน. (2551). *สายธารแห่งนักคิดทฤษฎี เศรษฐศาสตร์การเมืองกับสื่อสารศึกษา*. กรุงเทพฯ: ภาพพิมพ์.
- จันทร์วรรณ ขนนทอง และคณะ. (2564). คุณค่าจากบทเพลงของศิลปินวงบอดี้สแลมเพื่อสร้างเสริมกำลังใจในการดำเนินชีวิต. *วารสารมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยา*. 15(1), 1-29.
- ณัชชา ตั้งตรงหลุยส์. (2559). *การศึกษาบทบาทของเพลงร็อกในการปลูกฝังคุณค่าและการสร้างกำลังใจในการดำเนินชีวิตของเยาวชน* [วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต]. สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์.
- ณัฐภูมิ คชินทร์. (2561). *กลยุทธ์การสื่อสารการวิ่งเพื่อการเคลื่อนไหวทางสังคม กรณีศึกษา โครงการก้าวคนก้าว* [วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต]. มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- ธงชัย บุญนำสุขสกุล. (2564). *บทเพลงวงบอดี้สแลม: คุณค่าและความคิดเห็นของผู้ฟังเกี่ยวกับผลกระทบของบทเพลงต่อพฤติกรรมของตน* [การค้นคว้าอิสระปริญญามหาบัณฑิต]. มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- นันทธนา สุรสวี. (2551). *กระบวนการสร้างและขยายความมีชื่อเสียงให้กับนักกีฬาเทนนิสชายและหญิงของสื่อมวลชนไทย* [วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต]. จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- แนวหน้า บันเทิง. (2563, 29 กุมภาพันธ์). 'ไฉส-อุดม แต๋พานิช' ชวนคนไทยส่งต่อพลังน้ำใจกับโครงการก้าวต่อไปด้วยพลังเล็ก ๆ ภาคเหนือ. หนังสือพิมพ์แนวหน้าออนไลน์. <https://www.naewna.com/entertain/476074>

- ประภัสสร วัฒนา. (2560). *แนวความคิดมนุษยนิยมของมาสโลว์ (Maslow) และแนวความคิดอัตถิภาวนิยมของฌอง ปอล ซาร์ตร์ (Jean Paul Sartre) ที่ปรากฏผ่านนวนิยายเรื่อง “วันหนึ่งในชีวิตของอิวาน เดนิโซวิช”* [วิทยานิพนธ์ปริญญาโท]. มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- พัฒนา กิตติอาษา. (2546). *คนพันธุ์ป๊อป: ตัวตนคนไทยในวัฒนธรรมสมัยนิยม*. กรุงเทพฯ: ศูนย์มานุษยวิทยาสิรินธร (องค์การมหาชน).
- พัตโปก วิ่งแก้ว. . (2561, 22 กรกฎาคม). “หนักก็เพราะยังเก็บ เจ็บก็เพราะยังคิด” #วิชาตัวเบา บทเพลงธรรมะสุดลึกลับ ชิงเกิ้ลล่าสุด!. JS100 Report. https://www.js100.com/en/site/post_share/view/59099.
- พิทักษ์ จันทรผลงาม. (2565, 15 ธันวาคม). “วันสิ้นปี” หรือ วันสิ้นรัก? ความนัย สลักกลองเพลงของ Bodyslam. Beartai. BUZZ. <https://www.beartai.com/lifestyle/music-lifestyle/1186709>
- พีเลวรรณ ฉายแสง. (2561). *การสื่อสารเพื่อสร้างอัตลักษณ์เพศหญิงในพื้นที่มวยไทย* [วิทยานิพนธ์ปริญญาโท]. มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- เพชบุ๋กมูลนิธิก้าวหน้าคนละก้าว. (2566, 21 ธันวาคม). *มูลนิธิก้าวหน้าคนละก้าว*. <https://www.facebook.com/kaokonlakaofoundation>
- วิกิพีเดีย สารานุกรมเสรี. (2540). *ศิลปินวงละอ่อน*. <https://www.th.wikipedia.org/wiki/ละอ่อน>
- วิกิพีเดีย สารานุกรมเสรี. (2566). *อาทิวราห์ คงมาลัย*. https://th.wikipedia.org/wiki/อาทิวราห์_คงมาลัย
- ศรุตานนท์ ไรแสง. (2557). *การศึกษาวิเคราะห์คุณวิทยาที่ปรากฏในบทเพลงของศิลปินวงบอดี้สแลม* [วิทยานิพนธ์ปริญญาโท]. มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาเขตขอนแก่น.
- สุกัญญา บุญแล. (2552). *การสื่อสารอัตลักษณ์กับการบริโภคสื่อโปสการ์ดท่องเที่ยว* [วิทยานิพนธ์ปริญญาโท]. มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- อภิญญา เฟื่องฟูสกุล. (2546). *อัตลักษณ์*. กรุงเทพฯ: สำนักงานคณะกรรมการวิจัยแห่งชาติ.

อาทิตยา ทรัพย์สินวิวัฒน์. (2565). กระบวนการสังสมทุน แปลงทุน ขยายทุน ของ “อาทิวราห์ คงมาลัย” ในการวิ่งมาราธอนเพื่อช่วยเหลือสังคม. *วารสาร ครินครินทรีโรดวิจัยและพัฒนา (สาขามนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์)*. 14(28), 174-183.

Bus & Truck. (2564, April 26). “พัตุน บอดี้สแลม” จากร็อกสตาร์มหาชน จน กลายเป็นพรีเซ็นเตอร์รถกระบะทั้ง 2 ค่าย ที่ไม่มีใครทำได้มาก่อน.... คลังนิสต์ Bus & Truck#เพื่อผู้ประกอบการรถพาณิชย์. <https://www.busandtruckmedia.com/28600>

Giddens, A. (1991). *Modernity and Self-identity: Self and Society in the Late Modern Age*. California: Stanford University Press.

Hall, S. (1997). *Representation: cultural representations and signifying*. London: Sage.

Maslow, A. H. (1970). *Motivation and personality*. New York: Harper & Row.

Subsinwivat, R. T. (2021). *The Journeys of Capital Accumulation Transformation, Extension and Communication Strategies for The Image-Making of THAI Marathon Running Celebrities*. [Doctor of Philosophy]. National Institute of Development Administration.

Unlockmen Team. (2560, November 6). การวิ่งเพื่อสุขภาพ (คนอื่น): ดูน-อาทิวราห์ ก้าวเพื่อแลกสุขภาพตัวเองกับสุขภาพคนทั้งประเทศ. UNLOCKMEN LIFE. <https://www.unlockmen.com/hennessy-artistry-presents-diffraction>

Woodward, K. (1997). *Identity and Difference*. London: Sage.